

Praxis Avrea Qvotidianarvm Rervm Ecclesiastici Fori

In qua Variæ Iuridicæ Resolutiones ex approbatis traditionibus Doctorum,
atque diuersorum Tribunalium, præsertim Rotæ Romanæ, Decisionibus,
excerptæ, continentur; Opvs Qvatvor Partibvs Distinctvm

Continens Primam, & Secundam Partem: Quibus, hac nostra editione ab
innumeris mendis repurgata ...

Riccio, Giovanni Luigi

Venetiis, M.DC.LXXIV.

Praxis Emphytevsis Ecclesiasticæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98587)

in eos cadunt, hoc verò non procedit in oblationibus altaris, Rom. sing. 664.

Conductor rei ecclesiæ ne soluat pensionem, an possit opponere consensum superioris non interuenisse, vide Cresc. dec. 1. alias 122. tit. de loc. & cond. Prælatus fructus beneficii locare potest, Franc. Marc. q. 102. part.

Conductor arrendans beneficium nummis quia percipit fructus, tenetur soluere collectas, & alia onera realia, March. q. 471. n. 10. p. 1.

Finis Tituli Locationis.

PRAXIS EMPHYTEVSIS Ecclesiastica.

RESOLVT. CXX.

An Commissarij Apostolici, quibus committitur si in euidem, circa concessionem in emphyteusim rei ecclesiæ habeant potestatem faciendi, vt in extraneos transeat.

- 1 Commissarij Apostolici, quibus committitur si in euidem, non habet potestatem transferendi emphyteusim in extraneos.
- 2 Rescriptum non extenditur ad non expressa.
- 3 Rescripti obseruatio dat rescripto formam, & natura rescripti est, vt petitioni adaptetur.
- 4 Quod non petitur, non committitur.
- 5 Delegatus fines mandati excedere non debet.
- 6 Delegatus non habens specialem formam in mandato iuris formam seruare tenetur.
- 7 Voluntas Papæ in dubio præsumitur qualis de iure esse debet.
- 8 Verbum, concede in perpetuum, quid denotat.

Vpponatur, quod emphyteusis ecclesiastica fuerat concessa pro se & descenditibus in perpetuum, quam Papa requisitus de beneplacito, mandauit quibusdam Iudicibus, quod si in euidem esset ecclesiæ utilitate auctoritate Apostolica eam confir-

- marent, qui facto processu necum confirmarunt, verum etiam decretauerunt ad extraneos habere transitum; questionis nunc est, an potuerint talem facere confirmationem. Et ex pluribus est concludendum, pro parte negatiua, tum primo, quia oportebat, quod delegati potestatem concedendi habuissent
- 1 emphyteusim in extraneos, cum alias sit de iure communi prohibitum, gl. communiter recepta in leg. etiam, ff. solut. matrim. Castrenf. conf. 189. vol. 2. Alex. conf. 120. num. 7. volum. 1. Grillenzo conf. 91. Afflic. decis. 100. & in commissione hoc non reperitur, propterea huiusmodi rescriptum est strictè interpretandum, vt scilicet non extendatur ad non expressa, c. p. & C. de off. deleg. Rot. dec. 13. de procurat. in nouis. Rota diuers. dec. 8. par. 1. Viu. decis. 336. Et obseruatio ad vnguem rescripti, dat formam eidem rescripto, Bald. in c. 1. col. 7. tit. an agn. natura enim rescripti est, vt petitioni adaptetur, Bald. in 1. eam, quam, col. 2. vers. item, vbi sequentes, C. de fideicom. Dec. conf. 142. nu. 4. ad finem, & quod non est in petitione, non est in commissione, & sic delegatio semper præsumitur facta, prout de iure, Graf. dec. 349. n. 6. nam mandatum Papæ est semper reducendum ad ius commune, Gem. conf. 48. n. 5. Veral. dec. 145. p. 2. & iurisdicção delegati non est extendenda vltra fines mandati, quia est odiosa, c. 1. de off. deleg. in 6. Rota diuers. dec. 30. p. 1. & ad ea, quæ in commissione non exprimi-

Aloyf. Ricc. Prax. Pars I.

tur, non se extendit, Gasp. Thesaur. decis. 3. Viuius qui dicit semper præsumendum esse pro rescripto. dec. 91. & propterea si aliter agatur, est nullum, c. cum dilecta, de off. deleg. Nam qui agit vigore specialis commissionis, debet formam seruare, c. is qui, de præb. in 6. & si quis agat vltra formam ei datam, potest contra illi agi interdicto vnde vi, secundum Inn. in c. si quando, extra de off. deleg. & si non detur specialis forma, tenetur seruare formam iuris, c. si quid clericis, de foro comp. Quare concludo, non potuisse illos delegatos excedere commissionis fines, & sic ad extraneos emphyteusim extendere.

- 7 Non obstat, quod in dubio præsumitur talem fuisse voluntatem Papæ, quia respondetur, quod in dubio talis præsumitur voluntas, qualis de iure esse debet, Alex. conf. 54. num. 22. vol. 4. Dec. conf. 123. num. 6. volum. 1. Monal. conf. 13. vol. 2. Rubens Alex. conf. 65. num. 3. & talis esse, & fuisse, dicenda est, qualis ex verbis dignoscitur, l. de quibus ff. de legibus, l. Paulus, ff. rem rat. haberi.

Nec obstat secundo, quod in impetratione assensus Apostolici fuerit dictum, quod concedebatur in perpetuum, quod verbum, secundum aliquos, videtur importare transitum ad extraneos, iuxta Socc. conf. 266. col. 13. vers. secundo præmissa, vol. 2. Anchar. conf. 443. n. 8. Abb. conf. 74. n. 3. 1. vol. quia respondetur crebriorem ac magis communem opinionem esse, huiusmodi verbum importare solum perpetuitatem in descendentes, non autem quoad extraneos, secundum Alex. conf. 9. n. 12. & 13. vol. 2. Dec. conf. 141. n. 5.

RESOLVT. CXIV.

An emphyteusis semel concessa cum assensu Apostolico poterit semper sine eo concedi.

- 1 Res ecclesiæ solita concedi in emphyteusim cum beneplacito Apostolico semel impetrato, absque alio assensu alteri concedi potest, & idem procedit in casu n. seq.
- 3 Clausula (saluo beneplacito Sedis Apostolicæ) est conditionalis.
- 4 Consuetudo quod tempus requirat ad hoc vt assensus præsumatur.
- 5 Solitum, quomodo à consueto differat.

Regula enim est iuris, quod res ecclesiæ solita concedi cum beneplacito Apostolico semel impetrato, potest absque alio assensu alteri concedi, quod tuncque casus euenit, c. 2. de feudo, per quem text. ita consuluit Rom. cōf. 70. 1. dub. & per extraiag. Ambrosia, in vers. præterquam, & hanc dicit communem esse opinionem Rolan. conf. 1. n. 45. vol. 1. Alex. conf. 9. vol. 3. & conf. 16. n. 5. & seq. eod. vol. Dec. conf. 329. n. 3. in fin. Rodoan. de reb. eccl. non alien. rub. 33. & hæc opinio pluries fuit recepta in tribunalibus, vt testatur Guid. Pap. decis. 100. & secundum eam hodie practitari refert Balb. dec. 92. Afflic. decis. 305. n. 9. & seq. Rota dec. 360. n. 13. & seq. p. 1. diuers. l. ser. in cap. 1. num. 4. de ijs, qui feud. dare poss.

- 1 Quo casu sufficit, rem semel fuisse concessam in emphyteusim ad hoc, vt in perpetuum remaneat conuertibilis, absque alio procedere beneplacito, & ita fuisse in Rota resolutum testatur Sarnen. in reg. de triennali,
- 2 q. 14. vers. nec obstat, Vrsil. qui probat hanc esse communem opinionem in decis. 305. sub nu. 10. & decis. 21. num. 6. quod procedit etiam si in altera concessione dictum fuerit, saluo beneplacito Sedis Apostolicæ, quatenus opus sit, quia est clausula conditionalis, secundum Bald. in cap. cum ana, de elect. & non requiritur, & in hoc casu non innititur consuetudini concedendi, quæ triginta annos videtur requirere, siue alterum paruum tempus, secundum Rodoan. d. tract. q. 10. sed

E 2 inniti-

innititur super beneplacito alius concessio, quo casu sufficit semel sic fuisse concessum, secundum Martham decis. Rot. Pisan. 81. qui allegat Scrader. de feud. par. 4. c. 2. n. 25. vers. ego tamen, Rodoan. d. q. 10. nu. 10. & seq. Menoch. conf. 16. num. 3. & seq. volum. 3. & Monald. conf. 16. num. 6. & seq. volum. 3.

- 5 Quomodo autem distet solitum a consueto, vide text. in l. Mela, ff. de aliment. legat. & Crescent. in pulchra decis. 1. de consuet. Menoch. conf. 79. volum. 1. Papon. lib. 13. arrest. 1. 7. & 9.

RESOLVT. CXXII.

An in emphyteusis ecclesiastica concessione usque ad tertiam generationem, primus acquirens connumeretur.

- 1 Primus acquirens non connumeratur in generatione, & quare, num. 3.
- 2 Primus acquirens non connumeratur in generatione, etiam si in concessione fuerit dictum, usque ad tertiam ipsius generationem.
- 3 Verbum finitum in concessione emphyteusis est substantiale.

- 1 Et negatiue respondendum est, scilicet primum acquirentem minimè connumerari in generatione, sed primam generationem oriri ab eius filijs, & hanc tenuerunt Spec. tit. locat. §. num. aliqua, num. 15. Bald. in l. 2. col. 1. & 2. vers. quero, C. de iur. emphyt. & in auth. defuncto col. 1. C. ad Tertull. Ang. in §. adeo, col. 1. in tit. de locat. Castrenf. conf. 338 col. 1. & 2. vol. 2 Soc. conf. 25. col. pen. vers. septimo ex alia vol. Corn. conf. 223. col. 3. vers. in terminis, vol. 4. & conf. 31. n. 4. qui ampliatur præfatam conclusionem ipsam verificari etiam si in instrumento locationis esset dictum in ipsius tertiam generationem, ut voluit etiam Card. Alexand. in cap. 1. §. & quia, col. penult. qui seu. dare poss. Gab. lib. 3. commu. opin. tit. de emphyt. col. 4. & Villagut. dec. 1. in 2. dubio, Bal. conf. 448. vol. 3. & 375. vol. 4. Cald. conf. 9. col. 1. tit. de locat. Alex. conf. 110. circa fi. vol. 3. & conf. 125. vol. 5. Soccin. conf. 15. n. 4. vol. 1. Corrad. conf. 25. n. 27. Ruin. conf. 166. n. 6. vol. 1. Dec. conf. 62. in princ. Clar. §. emphyteusis, q. 34. vers. sed certè, ubi attestatur de magis communi opinione, & hanc tenuit Rota in vna Romana domus, 21. Ianuarij 1591. coram Oradino, & iterum in vna Farz. villæ Caprcolæ 10. Maij 1592. coram Pegna, & in vna Assisensis emphyteusis 13. Nouembris 1598. coram Gipsio Farin. decis. 218. & 220.

- 3 Ratio verò decisionis Rotæ fuit quia cum acquirens sit causa, & origo generationis, non potest ipse in prima generatione connumerari, ut per multa exempla declarat Bal. citat. conf. 448. volum. 3.

Non obstat decis. Veralli 18. par. 2. quia ibi non aderat verbum finitum, quod verbum, secundum Rot. videtur substantiale, ut procedat conclusio supra posita, Farinac. decisio. 218.

RESOLVT. CXXII.

An in emphyteusis Ecclesiæ recepta pro se, & filijs, & nepotibus fæminæ comprehendantur.

- 1 Fæminæ in concessione emphyteusis ecclesiæ pro se, & filijs, & nepotibus non comprehenduntur, quod non procedit in emphyteusi priuata, num. seq.
- 2 Fæminæ semel vocatæ, semper dicuntur vocatæ, si fæmina stipulatur.
- 3 Fæminæ sunt vocatæ si concessio est pro filijs, & hæredibus usque ad tertium genus, & quare.
- 4 Generis appellatione fæminæ continentur.

6 Fæminæ censentur vocatæ, si ex verbis inuestituræ constet, contrahentium voluntatem esse illas vocare.

- 1 Respondetur negatiue, quia in ea stricta interpretatio fieri debet, tum propter naturam stipulationis, tum etiam ut minus præiudicium ecclesiæ inferatur, Rot. diuers. decis. 125. num. 20. par. 2. & tenuit Rota in vna Ceruien. bonorum 7. Februarij 1587. coram Seraphino, & est decis. eiusdem 604. cuius decisionis secunda est ratio, quia in contractibus præsertim stricti iuris, qualis est emphyteuticus, verborum proprietas attenditur, Rolan. confil. 93. num. 3. lib. 2. Ideo masculinum non concipit fæmininum, Thesaur. decis. 249. Gabriel. de verb. signif. conclus. 6. num. 39. In emphyteusi verò priuata aliud est dicendum, ex decis. de Franch. 30.

Limita primo conclusionem principalem, quando semel vocatæ fuerint fæminæ, quia tunc emphyteusis semper transit ad fæminas, puta si concessio sit facta pro filijs, & filiabus, & nepotibus, nam censentur a pellatione nepotum comprehenduntur etiam nepotes, Menoch. confil. 111. quæ limitationem intellexit Rota, in d. Ceruien. bonorum, quando fæmina stipulatur pro se, & filijs ex eius coniecturata mente, ut latè per Roland. confil. 76. num. 6. volum. 3. secus quando masculinus est stipulator, qui quando voluit fæminas exprimere, id fecit, Corn. confil. 49. num. 2. & confil. 27. volum. 4. Alex. confil. 45. lib. 7.

- 4 Limita secundo, quando emphyteusis esset concessa pro filijs, & hæredibus vique ad tertium genus, nam stipulatio censetur concepta etiam pro fæminis, cum generis appellatione ex proprietate sermonis, fæminæ etiam contineantur, ut censuit Rota in vna Sutrina bonorum 9. Decembris 1587. coram Bianchetto; Anchar. confil. 44. Tiraq. de retract. lign. §. 1. gloss. 9. num. 219.

- 5 Limita tertio, si ex alijs verbis inuestituræ constet, contrahentes voluisse vocare fæminas, quia tunc facile receditur ab ipsa opinione, quæ fæminas excludit, Rota in vna deuolutionis bonorum, 14. Ianuarij 1602. coram Iusto.

RESOLVT. CXXIV.

An in concessione emphyteusis Ecclesiæ appellatione legitimorum, & naturalium legitimati per rescriptum comprehendantur.

- 1 Filij legitimati per rescriptum in emphyteusi Ecclesiæ comprehenduntur.
- 2 Ecclesiæ est mater pudicitie.
- 3 Legitimatio ab habente potestatem facta omnem maculam tollit.
- 4 Incestuosi, vel sacrilegi legitimati ab habente potestatem in emphyteusi Ecclesiæ comprehenduntur, & qui tales dicuntur.

- 1 Vera, & receptissima est DD. sententia quod in emphyteusi Ecclesiastica appellatione filiorum legitimorum, & naturalium continentur legitimati ab habente potestatem, ut latè tradunt scribentes in cap. in præsentia ext. de probat. reiecta opinione Bald. contrarium sentientis in cap. quæ in Ecclesiis num. 34. de constit. nam licet repugnet menti Ecclesiæ, quæ est mater pudicitie, quod naturales succedant, tamen hoc cessat, ubi ab eo, qui habet potestatem fuit deleta hæc macula, ut tenuit Rota in vna Bononien. de Bolognini. 21. Martij 1568. coram Seraphino.

- 4 Hec tamen conclusio ampliatur procedere, etiam si solum legitimi essent vocati, nam adhuc veniunt incestuosi, vel sacrilegi, ut putà nati ex Sacerdote, vel moniali professæ, vel etiam ex utroque simul, dummodo

modò sint legitimati ab habente potestatem, Capu-
putaque decisio. 146. par. 2.

R E S O L V T. CXXV.

Sextæ partis diminutio, quando fit in concessione
rei Ecclesiæ in perpetuum.

- 1 Diminutionis ratio sextæ partis in perpetuo rei Ecclesiæ
emphyteusi solet haberi, & quare 2. & 4.
- 3 Sterilitas est causa diminutionis sextæ partis in emphy-
teusi.
- 5 Res Ecclesiæ in perpetuum concessa pro eadem pensione,
qua singulis locabatur annis, concessio pro Ecclesiâ uti-
lis est dicenda; nec sextæ partis diminutionem in hoc
casu esse faciendam.

TEX. in auth. perpetua C. de sacros. Ecclesiæ disponit,
quod in emphyteusi perpetua rei Ecclesiæ solet
haberi ratio diminutionis sextæ partis, ut voluerunt
Ias. conf. 54. n. 5. vers. corroboratur vol. 1. Alban. conf.
22. vol. 1. Paris. conf. 331. vol. 2. & conf. 90. nu. 6. & seq.
vol. 1. & fuit resolutum in Rota Romana in vna Casa-
lis Torricellæ 28. Iunij 1578. nu. 5. part. 2. & iterum in
vna Romana domus 30. Martij 1590. coram Mantica,
& in vna Mediolan. 10. Ianuarij 1597. coram Pamphi-
lio Bononien. bonorum 21. Maij 1589. coram Pamphilio.
2 Ratio cur fiat hæc diminutio est propter computa-
tionem futuri periculi secundum Bal. in d. auth. perpetua.
Specul. tit. de emphyt. n. 19. Salsan. in lucerna Lau-
demiorum n. 22. Amod. à Pont. in tit. de ijs, qui feud. da-
re possunt nu. 81. & seq. facit text. in §. dudum auth. de
non alien. Archid. in c. perpetua 10. q. 2. & ibi Bellam.
qui dicunt, quod quando res Ecclesiæ cladem passa
non est, non debet fieri diminutio sextæ partis, sed tunc
3 demum, cum sterilitas suadet, vel causa, puta propter
futura pericula, Anchar. conf. 122. Mantica conf. 93. n.
8. & seq. Borgnin. conf. 23. n. 5. Alex. conf. 112. vol. 1. Bu-
trin. cit. auth. perpetua asserens, ideò concedi dimi-
nutionem sextæ partis, quia Ecclesiâ habet certitudinem
4 percipiendi singulis annis quid certum pensionis no-
mine, & liberatur à futuris periculis, ut fuit resolutum
in Rot. Romana in vna Bonon. Sancti Apollinaris ult.
Aprilis 1582. coram Cantuccio.

Vnde si res Ecclesiæ in perpetuum concedatur pro
eadem pensione, pro qua singulis annis locabatur ec-
clesiâ dicitur utilis, Anchar. conf. 122. n. 1. & q. 51. n. 7.
Ias. d. conf. 54. n. 5. eod. vers. Alciat. conf. 93. n. 3. Menoc.
conf. 494. n. 6. vol. 4. & fuit latè resolutum in Rota Ro-
mana in vna domus in Burgo 30. Martij 1590. coram
Mantica, ubi quoque fuit dictum, eo casu minime esse
faciendam sextæ partis diminutionem, quemadmodum
fit quando inuenitur alius, qui velit plus dare, cui præ-
latus debet concedere, Abb. in c. ad aures, n. 4. de reb.
Ecclesiæ non alien. Rauden. de Analog. c. 91. nu. 13. Ma-
scard. de probat. concl. 198. num. 6. & ita fuit in Rot.
resolutum in vna Anconitan. bonorum 2. Martij 1584.
coram Bubalo.

R E S O L V T. CXXVI.

An emphyteuta Ecclesiæ teneatur ad census existente
contractu nullo.

- 1 Res ecclesiæ concessa in emphyteusim sine solemnitatibus
quamvis contractus sit nullus, tamen pro eis census est
soluendus Ecclesiæ.
- 2 Emphyteuta non tenetur ad census existente contractu nul-
lo, si adest bona fides.
- 3 Prælatus siue rector, quando de damno in re Ecclesiæ e-
uenit teneatur.

Aloys. Ricc. Prax. Pars 1.

IN hac resolutione respondeo cum decisione Sacri
Consilij Neapol. de qua per Vincenc. de Frac. 297.
cuius verba placuit inferere, fuit conclusum in Sacro
Consilio, quod si res Ecclesiæ fuerint concessæ in em-
phyteusim non adhibitis solemnitatibus à iure requisi-
tis, quod quamvis contractus sit nullus, nihilominus
emphyteuta tenebitur ad census, ac si contractus vali-
dus fuisset in beneficium Ecclesiæ; per tex. in §. si verò,
auth. de non al. reb. Eccl. ubi Angel. in principio, quem
refert, & sequitur Ias. in l. 2. col. 3. vers. vnum tamen C.
de iur. emphyt. Bart. qui meminit de Angel. conf. 59.
Cauale. dec. 46. num. 3. vers. quarto respondetur, Ca-
pye. in inuest. verbo Prælatus Ecclesiæ 24. conclus.
fol. 148. quod tamen non admittimus in contractu em-
phyteutico inito inter Reuer. Rectorem Sacri Collegij
Sanctissimi Nominis Iesu de Vrbe cum Io. Maria de
Farro, & eius hæredibus, ex quo in instrumento con-
cessionis, licet optima fide fuerat facta assertio, quod
Reuerendiss. Generalis habebat potestatem alienandi
ex Bulla Apostolica, quæ potestas postea fuit reperta
qualificata, & sic non erat in aliqua culpa emphyteu-
ta, qui optimo viro credidit, secundum gl. in l. Titio fū-
dum, verb. obijci, si de cond. & demonst. quam sequitur
Alex. conf. 173. col. 3. vers. eo maxime vol. 2. Ias. in l. 1.
3. col. vers. 2. limita fide eo per quem fact. erit, Curt.
in tract. de feud. par. 2. q. 3. cum concordantibus per
Aymon. conf. 319. vol. 2. & licet diceretur, quod hoc
non poterat opponi contra collegium, sed tantum cō-
tra dictum Rectorem, vel Prælatum; diximus hæc pro-
cedere, quando Prælatus esset soluendo, ut dicunt gl.
Cyn. & DD. in auth. qui res C. de sacrosanct. Ecclesiæ. &
ideò de mense Iunij 1583. iudicauimus, Sacro collegio
deberi fructus territorij concessi, qui prætendebantur
satis minores, quam census promissi Caro Actuario.
Hæc ille.

R E S O L V T. CXXVII.

An Ecclesiâ possit cogi ad renouandum finita em-
phyteusi per generationem, si velit pro
se retinere.

- 1 Ecclesiâ pro emphyteusis renouatione (si pro se vult reti-
nere) non est cogenda.
- 2 Ecclesiâ si non vult inuestire proximiores agnatos de
emphyteusi, finita generatione, iniuriam eis facit, &
quomodo hæc maxima declaretur.
- 3 Prima charitas à seipso incipit.
- 4 Nemo de proprio alicui beneficium facere tenetur.
- 5 Consultatio cum alterius damno non est facienda.
- 6 Renouatio emphyteusis de descenditibus est facienda,
etiam si Ecclesiâ vult pro se retinere, dummodo ad sit
consuetudo immemorabilis.

ECCLESIAM posse prædia in emphyteusim concessa
pro se retinere, non est dubium, ita Abb. in c. bo-
næ, 2. n. 28. vers. hoc dictum limitarem, de postul. præl.
Curt. sen. conf. 47. n. 10. Calcan. conf. 8. nu. 45. Ias. conf.
24. vol. 3. latè Ruin. conf. 152. nu. 3. vsq. ad fi. vol. 2. Go-
zad. conf. 39. n. 22. & 24. & ita voluit Ripa in l. 1. & seq.
de priuil. credit. Stafil. de lit. grat. & iust. fol. 7. 9. vers.
sed istum dictum; & in hanc sententiam procliuor est
Clar. in §. emphyteusis, q. 44. in fi. quam opinionem
amplexa pluries fuit Rota, ut testatur Veral. dec. 303.
par. 1. & iterum in vna Rauenn. bon. 20. Nouemb. 1589.
coram Mantica, ubi fuit conclusum, Archiepiscopum
Rauenn. non potuisse cogi ad renouandam emphyteusim
proximioribus agnatis, siue filijs defuncti, si velit pro
Ecclesiâ retinere, & hanc eandem opinionem tenuisse
Rotam Bonon. refert Petrus Beninten. dec. 19.
2 Non obstat, quòd si Ecclesiâ post finitam generati-
onem recusat proximiores agnatos inuestire, iniuriam
eis

E 3 eis

eis facere videtur, Bart. in l. 1. §. permittitur, ff. de aqua
quotid. & aestiva. Roman. conf. 22. nu. 5. Alex. conf. 80.
nu. 19. & seq. vol. 1. Dec. conf. 131. Paris. conf. 29. nu. 1.
lib. 1. quia respondetur Bart. sententiam nisi aequitate,
& ideo intelligendam, quando Ecclesia vellet extra-
neos inuicere, & agnatis defuncti præferre, sed si velit
pro se retinere, æquitas ei magis suffragatur, quia pri-
ma charitas incipit à se ipso, c. non satis, 86. dist. l. præ-
tes, C. de seru. & aqua. Hinc est, quod nemo de proprio
tenetur alicui facere beneficium, c. præcarie, il. 1. in fi.
10. q. 2. & nulli cum alterius damno est consulendum,
c. 1. §. non est, 22. q. 2.

Suprapositam principalem conclusionem, limita nō
procedere, stante consuetudine immemorabili renouā.
di emphyteusim descendētibz per tertiam generatio-
nem, & ita fuit pluries resolutū in Rot. ex Bal. in auth.
si quas ruinas, C. de sacrosanct. Eccl. & ex alijs latissi-
me deductis in vna Nonantulan. bonor. 19. Mart. 1591
coram Mantica, in qua fuit conclusum, Illustriss. Car-
dinalem Commendatarium nō posse pro Ecclesia re-
tinere bona finita emphyteusi per tertiam generatio-
nem, sed teneri ad renouandum ipsi descendētibz. si-
cuti ab immemorabili tempore fieri consuevit.

R E S O L V T. CXXVIII.

An emphyteusis Ecclesiæ concessa pro se, & heredibus
transcat ad heredēs extraneos.

- 1 Emphyteusis concessa pro se, & heredibus, non transit ad
heredes extraneos.
- 2 Emphyteusis Ecclesiæ concessa pro se, & heredibus qui-
buscunque transit ad extraneos heredes.
- 3 Emphyteusis ecclesiæ concessa pro se, & heredibus quibus-
cunque transit ad Collegium, & aliam ecclesiam.

Respondeo, dicendo, emphyteusim Ecclesiasticam
quamuis ad filios transcat, nihilominus ad ex-
traneos minime transire, sed dumtaxat ad filios, vel de-
scendentes ipsius recipiētis, iuxta tex. in §. emphyteu-
sim, & quod ibi notatur in auth. de non alien. gl. & DD.
in l. etiam, ff. sol. matr. Calder. conf. 6. tit. de locat. Ruin.
conf. 117. vol. 1. & conf. 109. vol. 3. Gozad. conf. 39. vol.
6. Curt. iun. conf. 130. n. 5. Socci. iun. conf. 71. nu. 3. vol. 1.
& hanc esse communem opinionem testatur Viuius li.
1. comm. opin. 248. & vltra prædictos sequitur quoque
eandem opinionem & ait, quod consuetudo ferè vbiq;
eam approbat. Corn. conf. 100. col. 11. vol. 4. & Afflict.
dec. 100. qui testatur de communi, & refert ita fuisse
iudicatum in Sacro Regio Conf. Neap.

Limitatur tamen hæc conclusio quotiescunq; in in-
uestitura feudi concessa adesset verbum pro se, & he-
redibz. quibuscunq; quoniam tunc per hanc dictionem
porrigitur effectus ad omnes heredes etiā extraneos,
secundum doctrinam Bal. in l. 1. q. 24. ff. de rer. diuis. per
tex. in c. 1. de feu. nō hab. propriam nat. & cum Bal. cō-
currat Rom. in l. etiam in princ. ff. sol. matr. iuxta quam
limitationem refert fuisse decisum in Sacro Conf. Nea-
pol. Vrsil. dec. 335. & 338. & in decif. 100. dicit, eo casu,
quando est facta concessio pro se, & heredibus quibus-
cunque quod transit etiam ad Collegium laicorum, &
ad aliam ecclesiam, & hoc refert fuisse decisum in qua-
dam causa Sancti Joannis in Corte, cum Nicolao Ia-
cobo de Rogerio; & commissarius fuit Scipio de Arc-
tio, Actuar. verò Ludouicus Romanus anno 1552.

R E S O L V T. CXXIX.

An Prælatus possit remittere caducitatem emphyteu-
tæ Ecclesiæ absque censurarum incurfu.

- 1 Remissio est species alienationis.

- 2 Prælatus non potest renunciare appellationi.
- 3 Pater est legitimus administrator filij.
- 4 Pater non potest remittere caducitatem.
- 5 Caducitas est ius querendum.
- 6 Caducitas dependet à voluntate beneficiati.

Accidit præfens casus in Curia Auerfana, dum ibi-
dem Auditoris officium gerebā apud Illustriss.
Dominum meum Cardinalem Spinellum, nam cum
quidam Parochus d. diocesis concessisset petiam terre
redditiū suæ præbendæ in emphyteus. qui emphy. nō
soluit canonem per biēnium iuxta terminos auth. qui
rem, C. de sacrosanct. Eccl. cui remissa fuerat cadu-
citas à præfato Parocho, propterea fuit dñbitatum, si
inciderat in censuras; dubiū mihi faciebat pro incurfu
censurarum, quoniam remissio est species alienationis
secundum Bart. in l. si fraudator, ff. quæ in fraud. credi-
tur. Roman. conf. 114. post Alex. in conf. 115. vol. 5.
Hinc est, quod Prælatus non potest renunciare appel-
lationi, atq; licet, Bal. in l. fin. C. de temp. appell. & in l. 1.
in fin. C. de bonis mat. & Castren. in conf. 233.

Dubitabam vterius, quod pater, qui legitimus est
administrator bonorum sui filij, ad text. in l. 1. C. de
bon. mater. circa quod æquipollet Prælato, qui pari-
ter dicitur habere legitimam administrationem, cap.
fraternitatis, de donat. non potest remittere caducita-
tem ab emphyt. filij contra cta, vt fuisse decisum testa-
tur Gamma in decif. 374.

Verū præfatis minimè obstantibus, iudicauī con-
trarium, præfatum Parochum minimè incidisse in cen-
suras Paulinæ, ex pluribus, tum primo, quia ius cadu-
citatē sapit magis ius querendi, quam quasiti, vt per
Artaman. in decif. 2. de locatione, La derch. conf. 239.
patet, & in conf. 112. & Prælatus potest in iure que-
rendo Ecclesiæ præiudicare, vt est communis opinio,
secundum Ias. in l. si seruus, C. de pact.

Tum secundo, quoniam pro hac eadem sententia,
extat communis opinio, vt per Clar. in §. emphyt. q. 9.
& seq. Curt. de feudo, par. 2. q. 2. princip. n. 7. Ias. cit. l. si
seruus, nu. 2. C. de pactis, & in conf. 253. vol. 1. Berous
conf. 67. vol. 1. & idem Ias. in l. legatum, n. 18. ff. de leg.
1. & ita fuit in Rota Romana resolutum in vna Hypo-
rigen. emphyt. 17. Ianuarij 1580. coram Litta.

Tum tertio, quoniam hoc dependet à voluntate
beneficiati, vt latè per Afflict. in dec. 97. Mastril. in dec.
193. & Valasc. in decif. 31. & quibus modis intelliga-
tur remissa caducitas, vide latissimè per Menoch. de
præsumpt. 212. Afflict. in decif. 129. Capyc. in decif. 18.
n. 10. & an canonem recipiendo, latè Surd. in dec. 300.

R E S O L V T. CXXX.

- 1 Incisio arborum frugiferarum de iure est prohibita.
- 2 Emphyteuta non potest extirpare siluam caduam pro vi-
nea inibi plantanda.
- 3 Beneficiatus extirpans oliuetum, pro vinea plantanda,
non incurrit in censuras.

An beneficiatus, qui extirpauit oliuetum, & ibidem vi-
neam plantauit, contraxerit censuras.

Aliàs occurrit casus, quem ego solus iudicauī, &
placuit hic subnectere: an præfatus beneficia-
tus inciderit in censuras, & contra ipsum vrgebat pri-
mo de iure prohiberi incisionem arborum frugifera-
rum, vt de emphyt. est doctrina Bar. communiter re-
cepta in l. diuortio §. si fundum, nu. 3. ff. solut. matrim.
Gamma in decif. 199. Ioseph. Ludou. in dec. Valasc. in
decif. 50. Rot. Lucens. diuers. in decif. 150. & de benefi-
ciato, quod incidat in penas Paulinæ testatur Nauar.
conf. 5. de rebus Ecclesiæ non alien.

Secundo faciebat dictum Bal. nu. 2. & ibi Ias. num.
99. in

99. in l. 1. C. de iure emphyt. ubi concludunt, quod emphyteuta non potest extirpare siluam cæduam, & ibi vineam plantare inuito domino, quia destructa vinea, non manet silua, & vt antea erat, ex l. quæsitum, §. illud fortassis, ff. de leg. 3. quæ ratio, & Doctorum traditio militat in præfenti specie, quando oliuetum extirpatur, & in locum eius plantatur vinea.

Cæterum ijs non obstantibus, mihi videtur concludendum contrarium ex pluribus, tum primo, quia probatum fuit coram me oliuetum prædictum fuisse iam antiquum, & modicum fructum solere dare, & aliquas ex illis arboribus ferè inutiles esse: ex quibus desumitur legitima causa ne in censuras incidat, Bald. consil. 191. vol. 1. & in auth. si quas Ruin. in princip. C. de sacrosanct. Eccles.

Tum secundo, quia dum constabat ex illis arboribus aliquas inutiles fuisse, consequens est, vt subintret iuris regula, quod res inutiles, & onerose Ecclesiæ possunt alienari absque assensu Apostolico, cap. item domus, 12. quæst. 2. cap. fugitiui, & cap. cum non liceat eadem causa, & q. & glos. in summa eadem causa, & quæst. idem tenet Innoc. Host. Boic. in cap. nulli de reb. Ecclesiæ non alien. Hostien. in summa eodem tit. §. ex quibus vers. quinta causa, & facit glos. in cap. 1. de iis, quæ fiunt à Prel. Et iuxta hanc opinionem fuisse dictum testatur Guido Papa in dec. 156. & pro hac etiam sententia facit, quod voluit Feder. de Senis in consil. 403. ubi si Prelatus iurauerit non alienare inconsulto Papa, potest alienare, dando in emphyt. rem inutilem, atque exigui valoris.

Notabilia in materia emphyteusis rei Ecclesiæ.

Emphyteusis Ecclesiæ, quando legitime est facta concessio, ad extraneos hæredes transit. Afflic. decif. 100. Dec. consil. 171. & Rolan. consil. 96. vol. 1. quod procedit si tempore concessionis constaret de utilitate Ecclesiæ, & de solemnitatibus adhibitis, alias secus Hieron. Magon. decif. 12. Bero. quæst. 17.

Emphyteuta Ecclesiæ non soluens canonem per triennium cadit à iure suo, & tenetur nihilominus ad solutionem ipsius canonis præteriti temporis Ioseph. Ludou. decif. 54. vide Anton. Corset. in suis singul. lit. E. singulari emphyteusis 2. sed minores excusantur, Ioseph. Ludou. d. decif. 54. nu. 5. & omnes possunt moram purgare infra modicum tempus Caspar. Gabal. milloq. 221. & vide cap. fin. ext. de locat. & conduc.

In hac caducitate propter canonem non solum videtur plenè per Borgn. decif. 30. de contract. par. 2. & quid si fuerit appositum pactum in contrarium, vide Anton. Corset. in suis singul. lit. E. d. singul. emphyteusis 2. & quando non sit locus caducitati vide Hyppol. sing. 409.

Emphyteuta Ecclesiæ non soluens Canonem singulis annis, licet non possit expelli, nisi elapso biennio, tamen si iurasset singulis annis soluere, & non soluerit, poterit elapso biennio expelli Corf. d. singul. Hyppol. singul. 226.

An rescriptum Papæ, quod emphyteuta conceditur, quod propter canonem non solum non cadat à iure suo, valeat, vide Franc. Cremonen. singul. 107.

Emphyteuta Ecclesiæ si per annum cum dimidio cessauerit à solutione Canonis, & citatus à Prelato fuerit contumax, cadit ab emphyteusi, non expectato toto biennio, Corset. dict. singul. & Hyppol. de singul. 226. Ecclesiæ si non soluerit censum cadit à feudo, vel emphyteusi Bartol. in l. placet C. de sacrosanct. Eccles.

Emphyteuta Ecclesiæ cessans à solutione canonis, ita demum cadit à iure suo, si dominus declarauerit Bart. in auth. qui rem sup. cit. tit.

Neque cadit à iure suo si non soluerit per biennium, stante conuentione, quod non possit expelli, si per biennium non soluerit nisi facta prius interpellatione

Emphyteusis etiam Ecclesiastica deuoluitur ad Dominum directum cum omnibus meliorationibus, & augmentis, quando deuoluitur ex culpa emphyteutæ, secus si absque culpa de Franch. decif. 191.

Melioramenta emphyteusis Ecclesiæ finitæ ob lineam finitam debentur non Ecclesiæ, sed liberis, & descendantibus emphyteutæ, vel hæredibus etiam extraneis August. Berou. quæst. 131. nu. 4. Crauet. consil. 251. Menoc. consil. 111. 2. vol. Roland. consil. 93. vol. 2. & consil. 76. vol. 3.

Emphyteusis Ecclesiæ concessa pro se, & hæredibus suis, naturalibus, vt transeat ad fœminas descendentes, sicut ad masculos, Bero. quæst. 18.

Ecclesiæ tenetur renouare rem emphyteuticam, proximioribus, alias daretur appellatio, propter lineam finitam, secus si propter censum non solum Io. seph. Ludouic. decif. Lucens. 63. num. 20. Verall. decif. 230. par. 1. & quod teneatur etiam renouare hæredibus emphyteutæ scribit Marc. quæst. 105. part. 3.

Emphyteusis Ecclesiastica concessa vique ad mortem, an possit vendi, & an teneatur Ecclesiæ illam renouare emptori in tertiam generationem prout fieri solitum est, vide Pet. Benint. decif. 87.

Emphyteuta Ecclesiasticus donat irrequisito domino, & idem in emphyteuta priuati, quando in donatione, seu alienatione fuerit dictum saluo iure directi Domini, Franc. Marc. q. 549. num. 3. & 4. p. 1.

Emphyteusis Ecclesiastica transit ad nepotem virtute contractus, licet neq; natus, neq; conceptus sit, non obstante patris repudiatione Marc. quæst. 102. par. 2.

Emphyteusis concessa sine solemnitatibus, & causa, vel sine euidenti utilitate Ecclesiæ non valet ipso iure, & redit ad ecclesiam vna cum fructibus à die occupationis, seu inuestituræ non obstante prescriptione, & multa de materia vide per Borgn. Cauale. decif. 45. de contract. par. 2.

Ecclesiæ si est læsa in contractu emphyteutico habet beneficium restitutionis in integram, & quadriennium non currit, nisi post mortem illius rectoris, qui fecit contractum, & à die scientiæ ibidem d. decif. 45. nu. 61.

Ecclesiastica bona, ad hoc, vt possint dari in emphyteusim plura requiruntur tradita per eundem. Borgn. d. decif. 45. num. 27.

Emphyteuta Ecclesiæ soluens fictum, vt emphyteuta perpetuus per annos quadraginta, & ultra, præsumitur ritè inuestitus, & præcessisse, quæ præcedere debeant idem Borgn. decif. 29. de contract. num. 4. par. 2. limita, vt in eodem loco per eum num. 15.

Inuestitura bonor. Ecclesiasticorum, quando datur valida, & quando non, vide consil. impressum inter decisiones Borgn. post decif. 30. de contract. par. 2.

Emphyteuta an possit cadere; si ecclesiæ non ostendit inuestituram, & originem, ac dominum bonorum; sed solum confessionem, & recognitionem vide eund. Borgn. decif. 32. num. 84. ibid. & decif. 43. num. 56. p. 1.

Emphyteusis antiquissima non requirit causam, & solemnitates, sicuti alienatio; vide tract. de Anal. c. 38.

Ecclesiæ, quando agit contra emphyteutam ad cessus solutionem, & probat solutionem decennalem, habet intentionem suam fundatam, licet non ostendat titulum, sufficit enim, quod alleget, & probet solutionem, Verall. decif. 292. part. 1. & decif. 271. part. 2. dictum limitans, quando agitur de præiudicio tertij, & contra ecclesiam, tunc enim non sufficit dicta probatio dicta decif. 292.

Legitimatus in specie ad bona Ecclesiastica emphyteutica à potestate habente ita legitimandi, admittitur ad ipsam emphyteusim, alias secus Magon. decif. Lucens. 10.

De mensa Ecclesiæ, quando censentur effecta bona in emphyteusim concessa, & ad ipsam reuerfa vide per Menoch. de arbit. lib. 2. cas. 433. & consil. 79. vol. 1.

Em

Emphyteuta ecclesiæ tenetur ad censum, data etiã nullitate contractus, fallit tamen, quando fuit dictum in concessione, quod concedens habeat potestatem concedendi sine assensu Apost. de Franc. dec. 296. p. 21

Favore ecclesiæ res, pro qua soluit aliquid annuum, potius præsumitur emphyteutica, quam censualis, sed quando hoc procedit vide Aug. Bero. quæst. 14.

Emphyteusis ecclesiæ, monasterio acquiritur per ingressum illius, qui ad emphyteusim vocatus erat, etiam si esset concessa cum pacto, quod non possit in certam Ecclesiam alienari Bero. quæst. 70.

Emphyteusis concessa pro filiabus, quæ virum legitimum habuerint seu acceperint, per ingressum filiarum in monasterium transit. Bero. quæst. 70. iam dicta.

Successio emphyteusis ecclesiasticæ tradita ad vsu successionis, quæ a laico transiit in ecclesiam, quomodo reguletur vide D. Sen. Sola in constit. antiq. Sabaudia tit. de iur. emphyt. glos. 7. num. 13. super decreto reipublic. part. 2. fol. 24.

Ecclesia concedens rem in emphyteusim perpetuam, solum videtur concedere vsque ad tertiam generationem Franch. Cremon. singular. 116.

Emphyteusis concessa alicui a monasterio cum pacto, quod etiam in feminam transeat, quæ nubat subdito iurisdictioni monasterij potest retineri, licet extraneo nupserit, si is velit iurisdictioni ipsius monasterij se submittere Corf. in sing. lit. E. sing. Emph. 1.

Emphyteuta ecclesiæ non potest expellere colonum bene elaborantem terras de fundo, in quo per maximum tempus steterit, alias priuatur emphyteusi ibidem singul. emphyteusis 3. sed quando dictum procedat, vide Hyppol. singul. 548.

Ecclesia, & si in perpetuum bona alienat, dat tamen in emphyteusim, vide de materia per Bart. in auth. perpetua C. de sacrosanct. Eccles. & in auth. de non alien. vel permutat. reb. eccles. Emphyteuta ecclesiæ meliorationes suas non vendit, nisi seruatis ijs, de quibus in cap. fin. ext. de loc. & cond.

De rebus ecclesiæ concessis in emphyteusim iuxta solitum, & lege prohibente nempe in perpetuum vide Afflic. decis. 107.

Bona ecclesiastica alias in emphyteusim data, reuerfa ad ecclesiam, poterunt in emphyteusim rursum tradi, non seruata solemnitate alias requisita Guid. Pap. q. 100. vide consil. impressum inter decis. Borgnin. post decis. 20. de contract. par. 2. num. 56. & seq. & num. 198. Papon. li. 1. tit. 14. Arest. 1. 7. & 9. Menoc. conf. 79. vol. 1.

Terræ Ecclesiæ incultæ possunt per Prælatum cum solemnitate dari in emphyteusim perpetuam, vel in feudum Guid. Pap. quæst. 158.

Concessio in emphyteusim rei eccl. a sit alienat. & fieri possit, & qualiter, vide Pet. de Ben. decis. 13.

Emphyt. eccl. si concedatur pro se, & suo hærede tã, tum de p. hærede est intelligendum Marefc. q. 103. p. 2.

Emphyteusis ecclesiæ super qua non interuenit decretum Apostolicum, nulla est Affl. decis. 85. num. 5.

Emphyteutica res venit in generali hypotheca. & potest obligari Afflic. decis. 191.

Emphyt. eccl. concessa pro se, & filiis, an feminæ comprehendantur: variæ sunt DD. opiniones sed pro concordia vide Ioseph. Ludou. decis. Lucen. 19. & de Franch. decis. 30. Magon. decis. 7.

Finis Tituli Emphyteusis.

PRAXIS POENARVM CONTRA alienantes bona Ecclesiæ.

RESOLVT. CXXXI.

Malè alienans rem Ecclesiæ ad quid teneatur.

- 1 Alienans absque requisitis in foro interiori, & exteriori tenetur, & quando accipiens teneatur remissuè.
- 2 Excusatus à peccato, intelligitur etiam excusatus à restitutione, & quando dignoscatur excusatus à peccato.

Espondeo dicendo, quod Nauar. proponit hanc dec. in tract. de reb. Eccl. non alien. num. 24. & 25. & pro eius resolutione dicit, quod est tractanda in foro exteriori, & interiori. Quoad forum interius dicit, quod interdum accidit, quod alienans peccat, & in

hoc casu solum ipse tenetur ad restituendum, & interdum accidit solum accipientem peccare, & tunc ipse solus debet damnnum restituere, & interdum vtrumque peccare, & omnes tenentur restituere. Ecclesia autem non peccat, & delictum persona non debet nocere illi, nec etiam teneri; unde quando excusantur à peccato alienans, & accipiens, excusantur similiter à restitutione, & ad sciendum, quando à peccato excusantur, est necessario consideranda qualitas personarum, negotiorum, & erroris, aut ignorantie, an sit iuris, aut facti, & qualis iuris, aut diuini, vel humani, an clari, aut dubij, vt videre est apud Felia. in cap. 4. num. 24. de præsumpt.

Quoad forum autem exterius, idem respondendum, si idem probatur in eo, quod in interiori, sed frequenter in exteriori; iudicandum est secundum præsumptiones aliquas allegatas, & probatas, quæ frequenter sunt contrariæ veritati, & consequenter contrarium tunc est iudicandum in illo foro.

RESOLVT. CXXXII.

Pœnæ alienantium bona ecclesiastica quot, & quanam sint.

- 1 Pœna alienantium bona ecclesiastica absque requisitis sex reperitur.
- 2 Alienans bona Ecclesiastica in nonnullis casibus absque solemnitate à pœnis excusatur.
- 3 Verbum præsumplerit, quid denotat.

Pœnæ demum, quas patitur malè alienans prædicta bona, hæ sunt, nam primò in excommunicationem ipso facto incidit, vt habetur in extrauag. ambitiosa de reb. eccl. non alien.

Secundo ipso facto priuatus est beneficio ecclesiastico, cuius bona alienauit, & sine alia declaratione, vacare censetur, & idcirco conferri liberè potest ab ordinario, ad quem eius collatio pertinet, vt dicitur in eadem extrauagan.

Tertio eidem amplius illud conferri non potest, vt ibi dicitur.

Quarto Episcopus, vel Abbas ingressum Ecclesiæ interdictum habet, & si per sex menses immediatè se quæretes sub interdicto huiusmodi animo indurato perseuerauerint, ipsis mensibus elapsis sunt suspensi ab administratione suæ ecclesiæ, seu monasterij in spiritalibus, & temporalibus, vt habetur in dict. extranag.

Quinto per sententiam deponi possunt glos. in c. monemus